

Adresseliste

Trondheim, 16.03.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/1483

Saksbehandler:
Susanne Hanssen

Anmodning om uttak av jerv i deler av region 7 Nordland

Viser til brev fra Kuhmunen/Oskal siida 30. januar, Rovviltnemnda region 7 16. februar, fra Meløy kommune 22. februar, Gildeskål kommune 22. februar, Jillen Njarke Reinbeitedistrikt og Vesterfjell Sankelag 24. februar 2016 angående ekstraordinære uttak av jerv i deler av Nordland.

I 2015 ble det etter hiuttak påvist 12 overlevende ungekull av jerv i region 7. Det nasjonale målet for regionen er 10 årlige ynglinger. Etter starten på lisensfellingsperioden 10. september i fjor er det til sammen tatt ut 7 jerver i regionen.

Miljødirektoratet vurderer at det er behov for ytterligere uttak i regionen utover vinteren for å redusere skade på bufe og tamrein. Samtidig skal uttakene være et middel for å nå bestandsmålet med størst mulig presisjon. Vi legger vekt på skadehistorikk, skadepotensialet på sau og tamrein, prioriteringer fra rovviltnemnda, samt sannsynlighet for måloppnåelse i våre vurderinger.

Så langt har det vært aktuelt iverksette uttak av enkeltdyr, og vi har foreløpig prioritert områder i deler av Vefsn, Meløy og Gildeskål men også andre områder vil være aktuelle for uttak. Så langt har det ikke vært mulig å iverksette, men vurderinger i forhold til uttak gjøres fortløpende. Videre vil Miljødirektoratet etter hvert som vi får oversikt over aktuelle ynglinger av jerv gjøre fortløpende vurderinger for eventuelle uttak i beiteprioriterte områder, eller områder med større skadepotensiale.

Værforhold, sporforhold, samt en egnet tidsperiode med gode forhold for mest mulig effektiv ressursutnyttelse er viktige premisser for våre vedtak. I tillegg er sikkerhet til feltpersonell viktige i vurdering ved slike oppdrag. Vi har registrert de innspillene som har kommet inn til oss, og de er en del av beslutningsgrunnlaget for våre vedtak utover våren.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Susanne Hanssen
Seniorrådgiver

Kopi til:

Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Rovviltnemnda i region 7 v/ Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	ØRNES
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr
Kuhmunen/Oskal siida			
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Berit Hundåla			

Nærøy kommune

7970 Kolvereid

Vår dato:
21.03.2016

Deres dato:

Vår ref.:
2016/2104
Arkivkode:
Deres ref.:

Iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 gaupe i deler av Nærøy og Bindal kommuner 2016

Viser til søknad fra Nærøy kommune ^v/Solstad mottatt 18. mars d.å., hvor det søkes om skadefellingstillatelse på 1 gaupe i deler av Nærøy og Bindal kommuner. Bakgrunnen for søknaden er flere tamrein dokumentert drept av gaupe i begge kommunene, samt observasjoner av gaupe i området over lengre tid. Det søkes skadefelling for å forsøke å unngå tap i et område hvor det i utgangspunktet skal være lave tapstall for reindriften. Tamreinen tilhører Bindal/Kappfjell reinbeitedistrikt. Søknaden er sendt både Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Nordland.

Fylkesmennene har diskutert søknaden, og funnet det riktig å iverksette skadefelling på 1 gaupe i deler av Nærøy og Bindal kommuner fra 18. mars – 23. mars. En eventuell felling av gaupe vil belastes skadefellingskvoten i Nord-Trøndelag, og godtgjøring vil også utbetales av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag etter søknad fra Nærøy kommune. Fylkesmannen i Nordland sendte ut et midlertidig vedtak fredag 18. mars, hvor avgrensning av fellingsområdet og vilkår for gjennomføringen var nedfelt. Disse punktene er nå implementert i dette vedtaket.

Søknaden

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Nordland mottok fredag 18. mars skriftlig søknad fra Nærøy kommune angående skadefellingstillatelse på 1 gaupe i deler av Nærøy og Bindal kommuner. Bakgrunnen for søknaden var funn av reinkadaver, hvor dødsårsak er fastslått å være gaupe. Videre vises det til flere observasjoner av gaupe i området gjennom hele vinteren. Siden snøforholdene nå gjør det mulig å spore, ønsker kommunen å søke om skadefellingstillatelse for å få tatt ut skadevolder. Kommunen ønsker at fellingsområdet begrenses til deler av Nærøy og Bindal kommuner, og har lagt ved søknaden et forslag til avgrensning av fellingsområdet.

Forebyggende tiltak

Bindal/Kappfjell reinbeitedistrikt benytter kystområdene i Bindal/Nærøy/Leka kommuner som vinterbeiteland. Distriktet har i flere år fått tilskudd over FKT-midlene (forebyggende og konfliktdempende tiltak) for å transportere tamrein til disse kystområdene som et tapsforebyggende prosjekt. Dette med bakgrunn i at det forventes å være et lavere rovvilttrykk her sammenlignet med distriktets beiteområder lenger inn i landet. Fylkesmannen i Nordland har ved flere anledninger, både før og etter jul, gitt tilskudd til intensivt tilsyn av rein i området hvor skadene nå foreligger.

Lovgrunnlaget

Fylkesmannens myndighet til å gi skadefellingstillatelse på gaupe reguleres i forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 b.

Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge vedtok den 19. mai 2015 en kvote på 3 gauper for betingede fellingstillatelser. Vedtaket ble stadfestet den 16. juli 2015 av Klima- og miljødepartementet i forbindelse med behandling av klage på nemndas vedtak. Av kvoten på 3 gauper er ingen ennå felt.

I naturmangfoldlovens § 18 står det blant annet:

«§ 18. Annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene. Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk....

b) For å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.»

Rovviltforskriftens § 9 sier følgende:

«§ 9. Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark
- b) Skadenes omfang og utvikling
- c) Potensialet for fremtidige skader
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Tredje ledd slik det lyder fra 16. desember 2008 til 31. desember 2009:

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.»

Rovviltforskriften § 7 Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden sier blant annet:

«Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11, skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden.»

Rovviltforskriften § 13 Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt sier også:

«All irregulær avgang av vedkommende rovviltart innenfor den aktuelle regionen belastes den kvote som er bestemt av Direktoratet for naturforvaltning.»

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Fylkesmannen viser til Rovviltnemndas vurderinger av nml. § 5 ved fastsettelsen av kvote for betingede skadefellingstillatelser på gaupe den 19. mai 2015.

I følge NINA Rapport 1179 ble det registrert 17 ynglinger av gaupe før jakt i 2015 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for framskrivning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Prognosemodellen viser at region 6 med stor sannsynlighet vil oppnå bestandsmålet også i 2016 (antall familiegrupper før jakta i 2016). Fylkesmannen i Nord-Trøndelag vurderer kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Rovviltnemnda i vedtak av 19. mai 2015 om kvote for betinget skadefelling på gaupe.

Gaupe overvåkes primært ved registreringer av familiegrupper vinteren etter yngling. Tall fra overvåkingsprogrammet viser at antall familiegrupper i region 6 ligger på 17 familiegrupper før kvotejakta startet 1. februar 2015 (NINA rapport 1179). I følge forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 er skadeområdet utenfor det vedtatte yngleområdet for gaupe i region 6 og terskelen for å gi skadefellingstillatelse skal følgelig være lavere enn i områder med mål om yngling. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, Rovdata og forvaltningsplanen, samt nemndas vedtak av 19. mai 2015 anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor at føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Skadefellingstillatelsen er innenfor rammen gitt i forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6, samt rovviltnemnda og Klima- og miljødepartementets stadfestelse av nemndas vedtak. Med bakgrunn i dette anser Fylkesmannen at § 10 er hensyntatt i tilstrekkelig grad i denne saken.

Vedtaket gjelder skadefellingsforsøk på gaupe, og skal normalt sett ikke gi noen miljøforringelse. Fylkesmannen anser derfor § 11 som lite relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og

lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Det åpnes for bruk av motorisert ferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket, såfremt kommunene gir tillatelse til bruk av snøscooter. Fylkesmannen anser med dette at § 12 er hensyntatt i tilstrekkelig grad.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Bestanden av gaupe i region 6 lå før jakt i 2015 godt over bestandsmålet for regionen på 12 årlige familiegrupper. NINAs prognosemodell tilsier at region 6 også vil nå bestandsmålet i 2016. Rovviltnemnda skriver i vedtak av 19. mai 2015 at terskelen for innvilgelse av skadefelling differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering.

Rovviltnemnda har i forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 sagt at det ikke er mål om yngling av gaupe i det aktuelle området hvor skadene nå har oppstått. Terskelen for å innvilge skadefellingstillatelse skal dermed være lavere her enn i områder med mål om yngling. Skadefelling kan således være et aktuelt tiltak i dette området, særlig med tanke på tidligere dokumenterte skader forvoldt av gaupe i det aktuelle området.

I det aktuelle området nord for Follafjorden i Nærøy kommune, samt i tilgrensende deler av Bindal kommune, er det så langt i år påvist 10 tamrein drept av gaupe. Av disse er tre stykker dokumentert drept av gaupe i midten av mars. Hovedmengden av reinflokken står i Nord-Trøndelag og deler av Nordland, rundt Foldereid og deler av Terråkfjellet. På grunn av relativt mye snø, har allikevel en del av reinen trukket lenger vest mot Måneset og Austra.

I region 7 er bestandsmålet for gaupe ikke oppfylt. Tilgrensende områder til skadeområdet ligger innenfor det som rovviltnemnda i region 7 har definert som forvaltningsområdet for gaupe i Nordland. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i forbindelse med denne søknaden vært i kontakt med Fylkesmannen i Nordland ved flere anledninger. Fylkesmannen i Nordland vurderer det slik at selv om området i Bindal kommune ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe, tilsier dokumenterte tap så langt i vinter at skadefelling bør iverksettes. Fylkesmannen i Nordland vektlegger også at reinbeitedistriktet flytter dyrene til dette området på vinterbeite, nettopp for å forsøke å komme unna et vesentlig større rovvilttrykk lenger øst i fylket.

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Fylkesmannen anser potensialet for fremtidig skade å være stort, og knytter sitt tilsagn om skadefelling på 1 gaupe til rovviltforskriften § 9. Det er frem til nå dokumentert 10 tilfeller av gaupedrept rein i dette området. Hovedandelen av skadene foreligger i Nærøy kommune, og fellingsforsøket bør derfor rettes mot dette området. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i samråd med Fylkesmannen i Nordland valgt å innlemme deler av Bindal kommune i fellingsområdet. Dette på grunn av at både reinen og kadaverfunnene finnes i begge kommuner, og at området har en slik beliggenhet at dette vil gjøre avgrensingen av fellingsområdet mest hensiktsmessig.

Før fellingsforsøket iverksettes skal navn på fellingspersonell rapporteres til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Nærøy kommune v/Egil Solstad er ansvarlig for fellingsforsøket. Tillatelsen er gjeldende fra og med fredag 18. mars kl. 12.00 og frem til og med onsdag 23. mars kl. 19.00.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel *lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9* gir Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skadefellingstillatelse på 1 gaupe til Nærøy kommune under følgende forutsetninger:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra fredag 18. mars kl. 12.00- onsdag 23. mars kl. 19.00.
2. Tillatelsen gjelder innenfor følgende avgrensede område:
I Nord-Trøndelag: Nærøy kommune nord for Foldafjorden, samt fastlandsdelen av Leka kommune.
I Nordland: Bindal kommune sør for Åelva og vest for rett linje fra kommunegrense Bindal/Bærøy/Høylandet til utløpet av Åbjørvatnet.
3. Skadefellingstillatelsen gis til Nærøy kommune. Jostein Larsen oppnevnes som fellingsleder og har følgelig ansvaret for selve fellingsforsøket, og eventuell koordinering opp mot Bindal kommune. Alle som deltar i fellingslag skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Nord-Trøndelag før jakt iverksettes.
4. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag kan etter søknad motta godtgjøring for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovviltforskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må være registrerte lisensjegere for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjøres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. mai 2016.
5. Budsjettramme for skadefellingsforsøket settes til inntil kr. 42 000,- (5 personer à kr 1 400,- pr. dag i 6 dager). Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 15 000,- pr. fellingsforsøk, jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd. Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg.
6. Ved felling av gaupe skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for kvotejakt på gaupe.
7. Felling eller forsøk på felling av gaupe skal omgående meldes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag på telefon **930 60 221**. Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
8. Den/de som sårer gaupe under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet gaupa. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet.
9. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt gaupe uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet.
10. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingsleder ansvarlig for at felt gaupe ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.
11. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen
(e.f.)
ass. miljøverndirektør

Lina Nøstvold
Rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Nordland	Molovn 10	8002	BODØ
Bindal/Kappfjell reinbeitedistrikt v/Mads Kappfjell	Smalåsen	7890	NAMSSKOGAN

Rovviltnemnda i region 7 v/Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Trondheim, 11.04.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/1483

Saksbehandler:
Susanne Hanssen

Ekstraordinært uttak av jerv våren 2016 i deler av Nordland

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, iverksetter direktoratet av eget tiltak felling av inntil 2 jerver innenfor deler av rovviltregion 7 Nordland. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøkene. Det ekstraordinære uttaket gjennomføres for å forhindre skade på husdyr og tamrein.

Bakgrunn

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv. De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis.

Etter naturmangfoldloven er jerv fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven, herunder § 18 første ledd b), for blant annet å forhindre skade på husdyr eller tamrein. Hensynet til levedyktig næringsvirksomhet i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Fylkesmannen i Nordland utbetalte erstatning for 1124 sau/lam som drept av jerv i 2015, og i reindriftsåret 2014/2015 ble det utbetalt erstatning for 1060 tamrein som drept av jerv i Nordland.

Lisensfellingsperioden for jerv varer fra 10. september og til 15. februar. Rovviltnemnda i region 7 Nordland åpnet for felling av 16 dyr, hvorav inntil 8 hunndyr. Det ble felt 7 jerver i løpet av lisensfellingsperioden for jaktåret 2015/2016. Av disse ble det felt 4 jerver i Saltdal kommune og 3 jerver i Rana kommune.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Beslutningen gjelder ekstraordinært uttak av jerv og det er derfor ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår. Naturmangfoldloven § 11 anses derfor ikke relevant å vurdere nærmere i denne saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

«Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og

andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

«I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.»

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

«Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)»

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet på jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 Nordland er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv.

Direktoratets vurderinger

Generelt:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

I representantforslag 163 S (2010-2011) heter det:

«2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnevdene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.

2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingkvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltnemndene. Rovviltnemndene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.»

Videre om jerv:

«Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.»

Direktoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å regulere bestanden av jerv i enkelte områder over flere år ikke har gitt det ønskede resultat. På bakgrunn av dette vurderer direktoratet det som nødvendig å gjennomføre ekstraordinært uttak av jerv i løpet av vinteren/våren 2016. Dette gjennomføres i prioriterte beiteområder med kroniske skader på sau og/eller tamrein. Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å iverksette felling av enkeltindivider straks innenfor det aktuelle området for å sikre den ønskede måloppnåelsen. Direktoratet har gjort en vurdering og prioritering på områder og antall jerv som kan tas ut. Disse prioriteringene kan endres fortløpende på bakgrunn av resultater fra overvåkingsarbeidet.

Når direktoratet skal vurdere behovet for ekstraordinære uttak, vurderes hovedsakelig skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene, samt de føringer som er lagt i regional forvaltningsplan i forhold til den differensierte forvaltningen av jerv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av jerv siste år.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv:

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år.

NINA rapport 1196 gir den siste oppdaterte oversikten over antall verifiserte ynglinger av jerv i hver region, og for hele landet. Årene 2013-2015 er det verifisert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Direktoratet konstaterer at antall ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv. Av de 65 ynglingene i 2015 ble det gjennomført hiuttak i 17 tilfeller, slik at netto antall ynglinger før beitesesongen 2014 var 48 ynglinger.

I region 7 er det de tre siste årene registrert henholdsvis 9, 13 og 13 ynglinger av jerv. Av de 13 ynglingene i 2015 ble det gjennomført uttak ved 1 lokalitet i Nordland (Hemnes), slik at netto antall

kjente ynglinger før beitesesongen 2015 var 12 ynglinger. Direktoratet konstaterer at dette er høyere enn bestandsmålet på 10 årlige ynglinger av jerv for region 7.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata beskriver den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Regional forvaltningsplan i region 7:

Rovviltnemnda i region 7 vedtok ny forvaltningsplan for rovvilt 9. mars 2011. I forvaltningsplanen har nemnda lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv. Forvaltningsplanen legger opp til at de prioriterte områder for rovvilt er områder som ikke inngår i prioritert beiteområde for sau, prioritert kalvingsland for rein, kyststrøk, øyer, halvøyer og kystnære områder eller forvaltningsområde Lofoten/Vesterålen. Videre følger det av forvaltningsplanen, og føringer i rovviltforliket 2011, at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet.

Når det gjelder forvaltningsplanen for region 7 vil direktoratet vise til vår faglige uttalelse av 02.03.2011, hvor vi påpeker utfordringene med å ha fragmenterte områder som er prioritert til rovvilt. Direktoratet viser til at denne geografiske differensiering kompliserer de hensyn som skal gjøres i henhold til naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

På bakgrunn av en helhetsvurdering av situasjonen pr. i dag, vurderer direktoratet at det ikke foreligger noen annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av jerv. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau og tamrein er gitt betydelig vekt i vurderingen. Nemndas prioritering av aktuelle områder for uttak, bestandssituasjon for jerv er andre momenter som direktoratet har vektlagt i sin vurdering. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller for å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Ut fra vurderingene ovenfor, dialog med rovviltnemnda i region 7, og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, iverksetter direktoratet av eget tiltak felling av inntil 2 jerver innenfor nærmere

avgrenset område i Nordland fylke. Forsøk på felling skal primært rettes mot områder med konsentrerte jerveskader på sau og/eller tamrein innenfor de nærmere angitte kommuner.

Følgende vilkår er knyttet til iverksettelse av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Gildeskål og Meløy kommuner, Bodø kommune sør for Saltfjorden og Skjerstadjorden, Beiarn kommune, Saltdal kommune vest for E6 unntatt område prioritert til ynglende jerv.

Totalt for kan det felles 2 jerver innenfor fellingsområdet.

2. Miljødirektoratet v/ Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket gjennomføres i tråd med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 31. mars 2016 - 5. april 2016.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake adgang til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens klageregler kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18, tredje ledd.

Beslutningen ble kommunisert muntlig og per epost til Statens naturoppsyn 31. mars 2016. Som følge av dette vedtaket ble 1 jerv felt 1. april 2016 og 1 jerv ble felt 4. april 2016 innenfor Gildeskål kommune.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Susanne Hanssen
Seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Rovviltnemnda i region 7 v/Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr
Bodø kommune	Boks 319	8001	Bodø
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	ØRNES
Saltdal kommune	Kirkegaten 23	8250	Rognan
Salten politidistrikt	Postboks 1023	8001	BODØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO

Saltdal kommune

Enhet for plan, utvikling, bygg, tekniske tjenester

Miljødirektoratet
5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref:	Vår ref 2016/506	Saksbehandler Marianne Hoff, tlf.: 75 68 20 06	Dato 19.04.2016
-------------------	----------------------------	--	---------------------------

Anmodning om uttak av jerv i prioritert beiteområde i Saltdal

Saltdal østre beitelag, Balvatn reinbeitedistrikt og Saltdal kommune vil med dette sammen anmode om uttak av jerveynglingen som ble dokumentert 13.4.2016 innenfor prioritert beiteområde ved Solvågtind i Saltdal kommune. Hilokaliteten er også mindre enn 2km unna kalvingslandet til Balvatn reinbeitedistrikt.

Beitebrukerne som beiter med rein og sau i Solvågfjellet beiter i et område avsatt som prioritert beiteområde og kalvingsland. Det har over flere år vært altfor høye tap av beitedyr til rovvilt i dette beiteområdet, til tross for at det er blitt gjennomført både forsinket slipp, akutt sanking, ekstraordinært tilsyn og gjeting.

Både i 2014 og i 2015 ynglet jerven innenfor dette prioriterte beiteområde i Solvågtind. Men uttak ble avslått begge år. Resultatet var redusert beitetid, og enorme tap for beitenæringene. Direktoratet synes å mene at beitenæringene i dette området bare må «leve med» rovvilttap, og hovedargumentet er fortsatt at de er uenig i soneinndelinga rovviltneimnda har fastsatt.

I følge rovviltforliket skal beitebrukerne i prioriterte beiteområder kunne forvente å bruke sine beiter som normalt, og regjeringen har presisert viktigheten av en tydelig soneforvaltning. Vi mener direktoratet med tidligere avslag på uttak har oversett regjeringens signaler om en tydelig soneforvaltning og effektivering av uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder og kalvingsland. Beitebrukerne, som tross alt beiter i et område prioritert til beitedyr, kan ikke annet enn håpe på bedre forvaltning og mindre jerv når de planlegger sin drift. Forutsigbarheten for beitebrukerne i området er ikke tilstedevarende slik direktoratet har utøvd rovviltforvaltningen frem til nå.

Vi henstiller om at direktoratet forholder seg til soneinndelingen som er vedtatt av rovviltneimnda i Nordland, og setter i verk ekstraordinært uttak av jerv i prioritert beiteområde ved Solvågtind så raskt som mulig. Foreliggende opplysninger om tapstall for rein- og sau i området, fjorårets yngleregistreringer, DNA-registreringer og resultatet av årets lisensfelling skulle tilsi at det ikke er fare for jervebestandens overlevelse, og derfor ikke behov for å avvente årets bestandsregistrering for å sette i verk tiltak. Fokus må være å avverge en lignende situasjon som beitedyrene i området ble utsatt for i fjorårets beitesesong.

Postadresse
Kirkegt. 23, 8250 Rognan

Besøksadresse
Rådhuset, 8250 Rognan

Telefon
75 68 20 00

E-post: postmottak@saltdal.kommune.no
Bankkto: 4628.07.00495
1503.47.15200

www.saltdal.kommune.no
Bankkto-skatt: 6345.06.18405

Org.nr
972 417734

Vi vil også anmode om uttak av enkeltindivider av jerv i prioriterte beiteområder øst i Saltdal. Det rapporteres både fra næring, turfolk/jegere og fra SNO om svært stor sporaktivitet av jerv i prioriterte beiteområder øst i Saltdal. Som kjent ble saubøndene øst i Saltdal tilbydd frivillig omstilling i 2015. Kun to små sauebruk har avviklet sitt sauehold i dette området, hvorav det ene ikke hadde sau på utmarksbeite og det andre beitet i område avsatt som rovviltområde i forvaltningsplanen. Antall sau på beite i prioritert beiteområde øst for E6 i Saltdal er derfor uforandret fra i fjor. Saubøndene ønsker ikke omstilling, en rekke forebyggende tiltak er testet ut uten å redusere tapene i sau – og reindriftsnæringa til akseptable nivå. Det er kun uttak av rovvilt som vil gi beitenæringene i dette prioriterte beiteområdet mulighet til å drive sin næring innenfor rammer som er både økonomisk og dyrevelferdsmessig akseptabel. Når regional rovviltnemnd, som er gitt myndighet gjennom rovviltforskriften til å vedta soner for rovvilt og soner for beitedyr, har avsatt områder øst i Saltdal til prioritert område for beitedyr, må sentral forvaltning forholde seg til dette og gjøre det mulig å drive sau- og reindriftsnæring i disse områdene slik rovviltforliket sier.

Vi vil i den sammenheng også minne om at det av rovviltforliket også fremgår at «Det legges til grunn at rovdyrforvaltningen utøves på en slik måte at det ikke er behov for beitenekt etter dyrevelferdsloven i prioriterte beiteområder».

Med vennlig hilsen

Marianne Hoff
Jordbrukssjef
Saltdal kommune

Per Olof Blind
Balvatn reinbeitedistrikt

Anne Olsen
Saltdal østre beitelag

Kontaktpersoner ved behov for ytterligere informasjon:

Marianne Hoff, Saltdal kommune, 95838697
Lisa Maria Blind, Balvatn reinbeitedistrikt, 90608002
Anne H. Olsen, Saltdal østre beitelag, 94788846

Adresseliste

Trondheim, 22.04.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/227

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Ekstraordinære uttak av jerv i deler av region 8 - Troms

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, iverksetter direktoratet av eget tiltak felling av inntil 2 jerver innenfor deler av Troms fylke i region 8. Vedtaket ble fattet muntlig 16. april 2016. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøkene. Det ekstraordinære uttaket gjennomføres for å forhindre skade på husdyr og tamrein.

Bakgrunn

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv. De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis.

Etter naturmangfoldloven er jerv fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven, herunder § 18 første ledd b), for blant annet å forhindre skade på husdyr eller tamrein. Hensynet til levedyktig næringsvirksomhet i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Fylkesmannen i Finnmark utbetalte erstatning for 5 sau som drept av jerv i 2015, og i reindriftsåret 2014/2015 ble det utbetalt erstatning for 2848 tamrein som drept av jerv i Finnmark. For samme periode utbetalte Fylkesmannen i Troms erstatning for totalt 162 sau som drept av jerv, og 420 tamrein som drept av jerv.

Ordinær lisensfelling pågikk i region 8 i perioden 10. september til og med 15. februar. Totalt ble 11 dyr felt på lisensfelling. Av disse er det felt 9 jerv i Troms, og 1 jerv i Finnmark. I tillegg har 6 jerv blitt felt i Finnmark (i Karasjok, Lebesby, Porsanger, Kautokeino og Alta kommuner) i samband med

ekstraordinære uttak i perioden 28. januar til og med 15. april.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Beslutningen gjelder ekstraordinært uttak av jerv og det er derfor ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår. Naturmangfoldloven § 11 anses derfor ikke relevant å vurdere nærmere i denne saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

«Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)»

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og

andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

«I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.»

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

«Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)»

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet på jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 8 (Troms og Finnmark) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv, hvorav 3 av disse skal skje i Finnmark.

Direktoratets vurderinger

Generelt:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

I representantforslag 163 S (2010-2011) heter det:

«2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltneemdene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.

2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende

lisensfellingskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltnemndene. Rovviltnemndene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.»

Videre om jerv:

«Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.»

Direktoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å regulere bestanden av jerv i enkelte områder over flere år ikke har gitt det ønskede resultat. På bakgrunn av dette vurderer direktoratet det som nødvendig å gjennomføre ekstraordinært uttak av jerv i løpet av vinteren/våren 2016. Dette gjennomføres i prioriterte beiteområder med kroniske skader på sau og/eller tamrein. Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å iverksette felling av enkeltindivider straks innenfor det aktuelle området for å sikre den ønskede måloppnåelsen. Direktoratet har gjort en vurdering og prioritering på områder og antall jerv som kan tas ut. Disse prioriteringene kan endres fortløpende på bakgrunn av resultater fra overvåkingsarbeidet.

Når direktoratet skal vurdere behovet for ekstraordinære uttak, vurderes hovedsakelig skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene, samt de føringer som er lagt i regional forvaltningsplan i forhold til den differensierte forvaltningen av jerv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av jerv siste år.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv:

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år.

NINA rapport 1196 gir den siste oppdaterte oversikten over antall verifiserte ynglinger av jerv i hver region, og for hele landet. Årene 2013-2015 er det verifisert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Direktoratet konstaterer at antall ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv. Av de 65 ynglingene i 2015 ble det gjennomført hiuttak i 17 tilfeller, slik at netto antall ynglinger før beitesesongen 2014 var 48 ynglinger.

I region 8 er det de tre siste årene registrert henholdsvis 11, 12 og 17 ynglinger av jerv. Av de 17 ynglingene i 2015 ble det gjennomført uttak ved 4 lokaliteter i Finnmark (2 i Alta, 1 i Gamvik og 1 i Tana), slik at netto antall kjente ynglinger før beitesesongen 2015 var 13 ynglinger. Direktoratet konstaterer at dette er høyere enn bestandsmålet på 10 årlige ynglinger av jerv for region 8.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata beskriver den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Regional forvaltningsplan i region 8:

I forvaltningsplanen har rovviltnemnda lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv. Det etableres to forvaltningssoner for jerv. I sone A skal jerv forvaltes slik at det nasjonale bestandsmålet for regionen nås og opprettholdes. I sone B prioriteres beitedyr framfor rovvilt, og nemnda ønsker å bruke tilgjengelige virkemidler for å begrense antall rovvilt i B området. Videre følger det av forvaltningsplanen og av rovviltforliket i 2011, at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Ekstraordinært uttak av jerv er vurdert opp mot disse prinsippene, og vår beslutning følger føringer som er lagt i den regionale forvaltningsplanen i forhold til den differensierte forvaltningen av jerv.

Direktoratet legger til grunn at den regionale rovviltnemnda for forvaltningsregion 8 med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at avgrensingen av områder der ynglinger av jerv kan forekomme er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater. Direktoratet legger i denne saken betydelig vekt på differensieringen som rovviltnemnda har gjort i sin forvaltningsplan, jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

På bakgrunn av en helhetsvurdering av situasjonen pr. i dag, vurderer direktoratet at det ikke foreligger noen annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av jerv. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau og tamrein er gitt betydelig vekt i vurderingen. Nemndas prioritering av aktuelle områder for uttak, bestandssituasjon for jerv og geografisk differensiering nedfelt i forvaltningsplan er andre momenter som direktoratet har vektlagt i sin vurdering. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller for å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Ut fra vurderingene ovenfor, dialog med rovviltnemnda i region 8, og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, iverksetter direktoratet av eget tiltak felling av inntil 2 jerver innenfor nærmere avgrenset område i Troms fylke. Forsøk på felling skal primært rettes mot beiteområder for

Hjerttind og Grovfjord reinbeitedistrikter innenfor de nærmere angitte kommuner. Vedtaket ble fattet muntlig 16. april 2016.

Dersom yngling påvises i området hvor forsøk på felling av enkeltdyr pågår, skal direktoratet varsles for å gjøre en vurdering av om tillatelse til felling av enkeltdyr skal endres til uttak og avlaving av årsunge(r) og evt. mordyr fra ynglehi.

Følgende vilkår er knyttet til iverksettelse av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Fellingsområde I:

Skånland og Gratangen kommuner i Troms fylke. Fellingsområdet omfatter også Evenes kommune og de områder i Narvik kommune som ligger innenfor B-området for jerv nord fra Herjangfjorden/Rombak i Nordland fylke.

Fellingsområde II:

De deler av Bardu og Målselv kommuner som ligger innenfor B-området for jerv. Fellingsområdet omfatter også Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner.

Det kan felles 1 dyr per fellingsområde (totalt 2 dyr).

2. Miljødirektoratet v/ Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket gjennomføres i tråd med fastsatt instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

3. Vedtaket gjelder i tidsrommet 17. april - 19. april 2016.

4. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake adgang til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens klageregler kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18, tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Veronica Sahlén
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmárkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Evenes kommune	Postboks 43	8539	Bogen I Ofoten
Skånland kommune	Postboks 240	9439	Evenskjer
Gratangen kommune	Årstein	9470	Gratangen
Narvik kommune	Postmottak	8512	Narvik
Bardu kommune	Postboks 401	9365	Bardu
Målselv kommune	Kommunehuset	9321	Moen
Salangen kommune	Postboks 77	9355	Sjøvegan
Sørreisa kommune	Storveien 20	9310	Sørreisa
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	Brøstadbotn
Troms politidistrikt	Postboks 6132	9291	TROMSØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Skånland Sau og Geit v/ Edith Samuelsen	Breistrandveien 239	9440	EVENSKJER
Grovfjord reinbeidedistrikt v/ Britta Olsen	Sandemark	9445	TOVIK

Adresseliste

Trondheim, 03.05.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3706

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Betingede skadefellingstillatelser på ulv 2016

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet fylkesmennene betingede skadefellingstillatelser på inntil 4 ulv frem til og med 31.05.2016. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt forvaltningsområdet for ulv og et nærmere avgrenset område i deler av kommunene Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret og Rovbasen. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Gjennom rovviltforskriften § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har med bakgrunn i dagens situasjon vurdert at det er hensiktsmessig at det gis en samlet kvote for betinget skadefelling i landet for perioden frem til og med 31. mai 2016.

Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt forvaltningsområdet for ulv og et nærmere avgrenset område i deler av kommunene Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal:

- Stor-Elvdal: Øst for Glomma og sør for Rv30
- Rendalen: Sør for RV30 til Åkrestrømmen og sør for Rv217
- Engerdal: Sør for Rv217 fra kommunegrensen mellom Engerdal-Rendalen og til Elvbrua og vest for Femundselva til kommunegrensen Engerdal-Trysil

I rapport 3, «Ulv i Norge pr. 15. april 2016 Foreløpige konklusjoner for vinteren 2015/2016», fra Høgskolen i Hedmark framgår at det denne vinteren er påvist 92-93 ulver i Norge hvorav 61 dyr er bekreftet kun på norsk side av riksgrensen og minst 25 ulver er påvist i svensk-norsk grenserevir med tilhold på begge sider av riksgrensen.

Utenfor de fire fylkene som er omfattet av forvaltningsområdet for ulv i Norge er det så langt påvist fem enslige ulver, hvorav én med tilhold i både Aust-Agder og Vest-Agder fylker, to enslige i Telemark, én i Buskerud og én finsk-russisk innvandrer i Troms. De fire førstnevnte er skutt. Det ble den 24. april 2016 funnet en død ulv i Alta kommune. I 2015 ble det registrert 15 døde ulver.

Av valpekull i helnorske ulverevir er det pr. 15. april 2016 påvist 6-7 ynglinger hvorav fire av kullene ble født av ulver som i vinter hadde revir med fullstendig tilhold innenfor forvaltningsområdet for ulv. Sluttrapport for bestandsovervåking av ulv i Skandinavia for vinteren 2015-2016 vil foreligge i juni 2016.

Omfanget av ulveskader utgjør under 5-6 % av det totale skadeomfanget på sau som er erstattet som tatt av rovvilt de siste femten årene. Andelen ulveskader på tamrein har ligget på ca 0,5 % i samme periode. Hoveddelene av tapet skjer utenfor forvaltningsområdet og det er streifende ulv som forårsaker det meste av tapet.

Ut fra disse vurderingene og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, gir Miljødirektoratet fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling av ulv etter eget tiltak eller etter søknad jf. rovviltforskriften § 9 og innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette ulvebestandens overlevelse i fare.

Miljødirektoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som ulv påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for skadefelling av ulv som kan iverksettes av fylkesmennene etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i rovviltforskriften § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse-innlandsfisk

(...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,

(...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. Det skal være 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, der familiegruppens revir i sin helhet ligger i Norge. Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, skal reviret regnes som innenfor forvaltningsområdet. Når en del av reviret ligger i Sverige skal familiegruppen ikke regnes med i målet på 3 årlige ynglinger.

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850-1200 hekkende par i Norge.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region

eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

”Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til ulv i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Miljødirektoratet viser til avtalen mellom Klima og miljødepartementet og Miljødepartementet i Sverige av august 2011 om forvaltning av genetisk verdifulle individer. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Skadegjørende individ bør likevel, så langt det er mulig, identifiseres for i størst mulig grad å fastslå genetisk status.

Vurdering av skadepotensialet

Miljødirektoratet har ved vurderingen av behovet for uttak særlig vektlagt skadehistorikken og skadepotensialet, samt de føringer som er lagt ved etablering av et forvaltningsområde for ynglende ulv som skal sikre en differensiert forvaltning av ulv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av ulv siste år.

Erfaringer fra tidligere år tilsier en rask forflytning av unge utvandrende ulver i perioden fra siste del av april og inn i sommerhalvåret. Ulv kan dukke opp hvor som helst i landet, og dermed skape en uforutsigbarhet både i forhold til næring og forvaltning. Det anses å foreligge et betydelig skadepotensiale, både ovenfor tamrein og ovenfor sau som snart slippes på innmarksbeite. Erfaring fra de siste årene viser at utvandrende ulver som dukker opp i prioriterte beiteområder kan forårsake store skader. Prinsippet om geografisk differensiering innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for uttak av rovvilt. For å begrense skadeomfanget på husdyr og tamrein forvoldt av ulv vil uttak kunne være nødvendig.

Direktoratet viser til at det skal gjøres konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling, og om disse vilkårene er oppfylt i den enkelte situasjon. Vilårene om at skadefelling ikke skal true bestandens overlevelse og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger skal være oppfylt uavhengig av vurdering av skadepotensiale. Det vises i denne sammenheng til brev fra Klima- og miljøministeren av 9. juli 2014 og 12. mars 2015 til berørte forvaltningsetater.

Rapportering

Før fylkesmannen fatter vedtak eller av eget tiltak iverksetter felling, jf. rovviltforskriften § 9, må fylkesmannen forvise seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote for landet på 4 ulv. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet. Felte individer skal uten opphold registreres i Rovbase.

All avgang av ulv innenfor virketiden til vedtaket skal avregnes fastsatt antall ulver som kan felles.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Susanne K. Hanssen
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Fylkesmannen i Finnmark / Finnmárkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Kopi:			
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 1	c/o Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum	4001	STAVANGER
Rovviltnemnda i region 2	c/o Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Oppland Postboks 987	2626	LILLEHAMME R
Rovviltnemnda i region 4	c/o Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111	0032	OSLO
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034	2306	HAMAR
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ

Rovviltnemnda i region 8

c/o Fylkesmannen i 9291 TROMSØ
Troms, Postboks 6105

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref.:

Vår saksbehandler:
Jon Arne Leirvik

Unntatt offentlighet jf

Arkivkode:
16/00962-1

Dato:
12.05.2016

Søknad om ekstraordinært uttak av jerv i Hemnes kommune

Etter å ha vært i kontakt med reineier Helge Anti, i Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt, angående jerveaktiviteten i reinkalvingsområdene deres, har vi besluttet å søke om ekstraordinært uttak av jerv i og rundt Okstindmassivet i Hemnes kommune. Et slikt uttak må gjennomføres av SNO, for å sikre at ikke ynglende tisper blir avlivet fra ungene.

Bakgrunnen for saken er at reineierne i området, som har reinkalving i Simaklubben dette året, har vært plaget av stor aktivitet av jerv i og rundt flokken. De har hatt utvidet tilsyn i kalvingen. Reineierne i området har tre til fire personer på tilsyn i området under hele kalvingen, for å avgrense rovdyrskader. Det er pr. nå funnet en reinkalv som er tatt av jerv, denne er kontrollert av SNO. Forstyrrelser av simlene i kalvingstider, forårsaket av jerv, kan føre til tap av kalv til andre predatorer som blant annet kongeørn. Det er funnet kalv tatt av ørn i området. Området der kalvingen foregår, Simaklubben og Brygfjellet, er merket som kalvingsområde i reindriftskartet. Området rundt Okstindan er regnet som forvaltningsområde for jerv. Det er ikke forenelig å ha forvaltningsområde for jerv og kalvingsområde for rein så nært. Hvis det ikke blir gjort uttak nå, kan skadene bli uholdbare for reineierne i området denne sesongen.

Håper på en rask saksbehandling fra deres side.

Med vennlig hilsen

Jon Arne Leirvik
Rådgiver
Enhet tekniske tjenester

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Saltdal kommune
Kirkegaten 23
8250 Rognan

Trondheim, 13.05.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/1483

Saksbehandler:
Susanne Hanssen

Avslag på søknad om ekstraordinært uttak av jerv i Saltdal

Vi viser til søknad om uttak av jerv i østre deler av Saltdal datert 19. april 2016, epost 28. april 2016 og 12. mai 2016 fra Saltdal kommune.

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om uttak av jerv i Saltdal kommune.

Bakgrunn

I felles brev fra Saltdal kommune, Balvatn reinbeitedistrikt og Saltdal østre beitelag anmodes det om uttak av ynglelokalitet av jerv innenfor prioritert beiteområde i Saltdal. Det vises til det høye tap av beitedyr i tilknytning til lokalitet ved Solvågtind, på tross av ulike tiltak for å forhindre tap, og kommunen ønsker at det gjøres uttak av jervehi ved kjent hilokalitet, samt uttak av enkeltindivider av jerv i prioriterte beiteområder øst i Saltdal.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at

målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder skadefelling av jerv og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Direktoratet legger til grunn at denne beslutningen blant annet bygger på kunnskap om jervens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Direktoratets vurdering

Generelt:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 39 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet på jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 - Nordland er det mål om 10 årlige ynglinger av jerv.

Direktoratet legger til grunn at det nasjonale bestandsmålet på jerv er fordelt på ulike forvaltningsregioner, og at de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12 er ivarettatt. Dette innebærer at avgrensingen av regioner med eller uten mål om ynglinger av jerv er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv:

Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år.

NINA rapport 1086 gir den siste oppdaterte oversikten over antall verifiserte ynglinger av jerv i hver region, og for hele landet. Årene 2013-2015 er det verifisert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Direktoratet konstaterer at antall ynglinger er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger av jerv. Av de 65 ynglingene i 2015 ble det gjennomført hiuttak i 17 tilfeller, slik at netto antall ynglinger før beitesesongen 2015 var på 48 ynglinger.

I region 7 er det de tre siste årene registrert henholdsvis 9, 13 og 13 ynglinger av jerv. I 2014 ble det ved ett tilfelle gjort hiuttak (Rana kommune), og i 2015 ble det gjennomført ett hiuttak (Hemnes kommune).

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata beskriver den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfellet foreligger det tilstrekkelig informasjon om den nasjonale bestanden av jerv i Norge. Det kan likevel være usikkerhet knyttet til den enkelte rovviltregion, slik som er tilfellet i region 7 - Nordland. Pr. 13. mai 2016 er det i henhold til Rovdata registrert 8 ynglinger i Nordland med antatt eller dokumentert status, og av disse har Miljødirektoratet iverksatt uttak av 2 av ynglelokalitetene, en i Beiarn kommune og en i Vefsn kommune. Inntil man ser et mer helhetlig bilde av registreringsarbeidet er det fortsatt knyttet usikkerhet til totalt antall ynglinger som vil bli registrert i Nordland for 2016.

Avgang av jerv i region 7 siste år:

Kjent avgang av jerv i regionen fra 10. september 2015 til d.d. er på 14 dyr, hvorav 7 (4 hanner og 3 tisper) er felt i løpet av lisensfellingsperioden og 4 av disse var i Saltdal kommune. I tillegg har Miljødirektoratet vedtatt ekstraordinært uttak av ytterligere 7 dyr (3 enkeltdyr, hvorav 1 hannjerv i Saltdal og 2 tisper i Gildeskål), samt 2 hiuttak hvor 2 voksne tipser og 2 unger er felt.

Regional forvaltningsplan i region 7:

Rovviltnemnda i region 7 vedtok ny forvaltningsplan for rovvilt 9. mars 2011. I forvaltningsplanen har nemnda lagt opp til en geografisk differensiert forvaltning av jerv. Forvaltningsplanen legger opp til at de prioriterte områder for rovvilt er områder som ikke inngår i prioritert beiteområde for sau, prioritert kalvingsland for rein, kyststrøk, øyer, halvøyer og kystnære områder eller forvaltningsområde Lofoten/Vesterålen. Videre følger det av forvaltningsplanen, og føringer i rovviltforliket 2011, at soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet.

Når det gjelder forvaltningsplanen for region 7 vil direktoratet vise til vår faglige uttalelse av 02.03.2011, hvor vi påpeker utfordringene med å ha fragmenterte områder som er prioritert til rovvilt.

Nærmere vurdering av søknad om uttak av jerv i Saltdal kommune:

Søknaden gjelder felling av jerv for å forhindre skade på sau. Jerv er fredet etter Lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Samtidig er det slik at jerv volder skade på næringsutøvelse,

husdyr- og tamreinnæring. For blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

Miljødirektoratet er klar over at det har vært store tap av sau i beiteområdene omkring Solvågtind. Beiteområdet ligger omkranset av prioriterte jerveområder, og således vil det jevnlig være jerv i dette området da avstandene er korte. Direktoratet mener at et uttak av en eventuell yngling av jerv i dette området uansett ikke vil ha større betydning for skadesituasjonen på sau. Det er sannsynlig at jerv som har fast tilhold innenfor prioritert jerveområde her, også vil trafikkere gjennom beiteområdet. Slik områdeavgrensningen foreligger i forvaltningsplanen for rovvilt i regionen, må det forventes jevnlig forekomst av rovvilt i dette området.

På bakgrunn av vurderingene over og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Miljødirektoratet søknad om uttak av jerv i østre deler av Saltdal kommune.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Susanne Hanssen
Seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 7 v/Fylkesmannen i
Nordland

Moloveien 10 8002 Bodø

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10 8002 Bodø

Klubben og Kjeipen Beitelag

17.05.2016

Hemnes Kommune

8646 Korgen

Org. Nr: 985 955 189

For styret Arnulf Skreslett

Miljødirektoratet

v/Susanne Hanssen

Henvendelsen gjelder tap til jerv, og mulig yngling av jerv i prioritert beiteområde.

Klubben og Kjeipen Beitelag ble dannet 21.01.1946 og har i dag 10 medlemmer, der Reinåga Samdrift regnes som 1 medlem (8 bruk). Laget er det første beitelaget dannet i Nordland Fylke og samordner beiteaktiviteten i områdene Klubben, Kjeipen, Grønndalen, Simafjellet, Anders Larsa og Gråfjellet. Medlemmene driver både med sau og storfe som de har på beite i utmark. Sommeren 2015 hadde vi 3403 sau og 267 storfe på utmarksbeite i dette området. Siste sesong ble det utført 433 dagsverk med ettersyn.

Vi er gjort kjent med at reindriften har betydelige tap til jerv under reinkalvinga i Grønndalen. Vi er også kjent med at SNO følger opp en mulig yngling av jerv i Grønndalen.

Siste beskjed beitelaget har fått er at reindriften søknad om felling av jerv og uttak av mulig hi-lokalitet er avslått av Miljødirektoratet.

Dette er midt i lagets beiteområde, og slik vi forstår er den mulige ynglingen midt i et område der flere av våre medlemmer vil ha sau og lam beitende så snart våren tillater dette. Trolig vil rundt 1400 sau og lam innta det geografisk begrensede området om en måneds tid.

Å slippe sau og lam opp i et område som har betydelige tap i skrivende stund, og antatt jerveyngling er totalt uakseptabelt. Reinen skal være i området de neste månedene og det er ingen ting som tilsier at jerven skal bevege seg ut av området. Tvert i mot vil den ha/ta kalv en stund til utover våren, før små-lammene kommer opp og overtar for å være mat og individer til opplæring av jakt, for mulige jerveunger.

Det vil utover forsommeren, sommeren og ettersommeren være umulig for beitebrukerne å drive et så intensivt tilsyn at betydelig tap avverges. Skadefelling underveis i beitesesongen har både beitelaget og forvaltningen erfart som umulig.

Jerveynglingene i Nordland ligger over måltallet de siste 3 år, og ingen ting tilsier at denne ynglingen i prioritert beiteområde for sau og kalvingsland for rein er nødvendig for at vedtatt bestand av jerv skal opprettholdes.

Vi mener også Stortingets rovviltforlik er tilsidesatt i denne situasjonen. Rovviltforliket sier at det ikke skal være rovvilt som utgjør fare for skade i prioriterte beiteområder.

På bakgrunn av beskrevet situasjon krever Klubben og Kjeipen beitelag at den offentlige forvaltningen setter i verk tiltak som resulterer i at jerven som gjør skade i Grønndalen i skrivende stund, felles og tas ut.

Klubben og Kjeipen beitelag krever også at den mulige ynglingen i Grønndalen undersøkes og tas ut.

Det er meget viktig at vedtak og tiltak gjøres snarest, da snøforholdene minker raskt i det aktuelle området og valpene kan forlate hiet.

Er det ting forvaltningen mener er uklart fra beitelagets side ber vi dere om å ta øyeblikkelig kontakt på telefon 920 11611 Arnulf Skreslett eller 412 42882 Christer Skreslett.

Kopi: Hemnes Kommune

Ordfører Hemnes Kommune

Hemnes Sau og Geit

FM Nordland

Reindrifts utøver Helge Anti

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 2016/5632
Dato: 18.05.2016
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

ROVVILTFORLIKET - VURDERING AV BEITESESONGEN 2016

Vi viser til tidligere brev til Landbruks- og matdepartementet der Mattilsynet har meldt tilbake om velferden for beitedyr på utmarksbeite. 14.2.2016 oppsummerte Mattilsynet beitesesongen for 2015 og avgav samtidig en foreløpig vurdering av utsiktene for beitesesongen 2016.

I det følgende vil vi opplyse om status om forventninger til kommende beitesesong, og vil samtidig komme med noen merknader til noen av de største utfordringene.

Sammendrag

Mattilsynet opplever godt samarbeid med miljøforvaltningen.

Mattilsynet mangler virkemidler for å sikre dyrevelferden.

Gjennom rovviltforliket har Mattilsynet fått tildelt få virkemidler for å ivareta velferden for beitedyr når rovvilt utgjør stor fare. Velferden ved uakseptabel fare for rovviltskader er avhengig av miljøforvaltningens regulering av rovviltbestand og iverksetting av konfliktdempende tiltak. Det oppleves som svært frustrerende for våre inspektører å ha en visshet om at det foreligger betydelig fare for omfattende skader uten å ha mulighet til å forebygge eller begrense dette. Denne frustrasjonen gir regionene tydelig uttrykk for både i skriftlige tilbakemeldinger og i møter med hovedkontoret. I Mattilsynet er det stor vilje til å gjøre en betydelig innsats når det foreligger en uakseptabel fare for at dyr lider.

Mattilsynet vil pålegge tidlig nedsanking i jervesoner

Miljødirektoratet har i en uttalelse fra høsten 2015 opplyst at 47% av jervetapet oppstår i september og oktober, mens 36% av tapene oppstår i august. De uttaler i denne forbindelse at «å sanke sauene tidligere fra utmarksbeite i områder hvor jerven har prioritet vil i så måte være et tiltak som kan bidra til å redusere tapene betydelig». Mattilsynet er enig i dette. Det må derfor forventes at Mattilsynet fatter vedtak om tidlig nedsanking i områder innenfor jervesoner med påviste jerveskader dersom beitedyrene ikke på andre måter blir sanket inn tidlig. Hvor tidlig dette skal skje, vil bli vurdert lokalt og i samråd med miljøforvaltningen.

Det er jervehi i prioritert beiteområde.

I Mattilsynets brev fra 14.2.2016 skrev Mattilsynet følgende:

«I første halvdel av juni 2015 orienterte Mattilsynet LMD om at det var observert ynglende jerv i prioriterte beiteområder i Saltdal Øst. Vi signaliserte at situasjonen ble oppfattet som akutt, og at det måtte iverksettes relevante tiltak for å redusere fare for dårlig velferd. Dette ble formidlet til Klima- og Miljødepartementet. Jerveynglingene i det prioriterte beiteområdet ble ikke tatt ut, noe vi mener er i strid med rovviltforliket. Sauene ble sluppet på beite, men det ble iverksatt tidlig nedsanking i de aktuelle områdene som et forebyggende tiltak. Tapene ble likevel store. Mattilsynet forventer at rovviltforliket følges opp innen kommende beitesesong enten gjennom å endre forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, eller ved at ynglende rovvilt holdes borte fra de prioriterte beiteområdene. Den pågående situasjonen kan ikke fortsette.»

Det meldes nå om at det også i vår er registrert ynglinger av jerv innenfor prioriterte beiteområder i Saltdal. Miljødirektoratet har på samme måte som i 2015 besluttet at disse ynglingene ikke skal tas ut, og Klima- og miljøminister har i skriftlig svar til Stortinget 2.mai 2016 sluttet seg til denne vurderingen. Det henvises i denne forbindelse til at den regionale rovviltnemnden i region 7 må følge oppfordringen om en tydelig soneforvaltning, slik at tapene på beite og konfliktnivået i regionen kan reduseres.

Mattilsynet har tidligere pekt på at soneforvaltningen i Nordland er svært fragmentert og utydelig. Dette medfører store utfordringer for de som skal forvalte rovvilt og lite forutsigbarhet for beitenæringen. Men selv om sonene er dårlige, er det disse sonene Mattilsynet og beitenæringen må forholde seg til. Status er dermed at det er uenighet mellom rovviltnemnd 7 og Klima- og Miljøminister hvor vidt dette område skal være prioritert for beitedyr eller om det skal være yngleområde for jerv. Mattilsynet ber derfor om en snarlig tilbakemelding fra Landbruks- og Matdepartementet om Mattilsynet skal håndtere dette området som prioritert for beite eller som yngleområde for rovvilt. I følge brevet fra LMD datert 10.2.2012 vil disse ulike alternativene kreve ulike tilnærminger. I tilbakemeldingen fra Region Nord blir det konkludert med følgende: *«Beiteområdene på østsiden av Saltdalselva anser Mattilsynet som uegna som beite, dersom ikke risikoen for tap av sau til jerv reduseres før beiteslipp.»*

Antallet ynglinger av jerv var over bestandsmålet i 2015.

De siste årene har antall ynglende jerv før hiuttak ligget over bestandsmålet. I enkelte år betydelig over bestandsmålet. I 2015 var det registrert 65 ynglinger, noe som ble redusert til 48 som følge av 17 hiuttak. Status for 2016 er foreløpig ikke kjent.

Mattilsynet kjenner ikke til at det finnes en god metode for å fastslå hvor mange individer jerv som vil være nødvendig for å kunne opprettholde bestandsmålet på 39 årlig ynglende jerv. Etter Mattilsynets oppfatning tyder likevel antallet ynglinger på at totalbestanden ligger over det antallet individer som vil være nødvendig for å sikre Stortingets fastsatte bestandsmål på 39 ynglinger.

Slik jerv blir forvaltet pr i dag kan det tyde på at det er et større antall individer enn det som vil være nødvendig for å opprettholde bestandsmålet på 39 ynglinger. Denne «overproduksjonen» påfører større skader enn det som i følge rovviltforliket må ha vært forutsatt fra Stortingets side da målet på 39 ynglinger ble fastsatt. Det er antallet jerv som fører til dårlig velferd for beitedyr, og ikke antallet ynglinger. Mattilsynet mener derfor at det må benyttes større ressurser på å beregne hvor mange jerv som vil være nødvendig for å opprettholde bestandsmålet, og at antallet må holdes på dette nivået. Jegere må samtidig kunne benytte effektive metoder, og Miljødirektoratet må supplere uttak dersom vedtatte kvoter ikke blir tatt ut.

Vedtak om skadefelling må effektueres

Som nevnt i tidligere brev, lykkes forsøk på skadefelling av fredet rovvilt i beitesesongen svært sjelden. Dette er et stort problem der skadesituasjon pågår. Mattilsynet mener derfor at det bør vær en lav terskelen for å ta i bruk nye metoder som kan bidra til å sikre en effektiv skadefelling.

Tilbakemelding fra regionene

Region Øst: Oppland, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Telemark.

Oppland er Norges største utmarksfylke med blant annet 60 000 sau i forvaltningssonen for jerv. I denne regionen er hovedutfordringen jerv, i tillegg til innslag av ulv, bjørn og ørn. I beitesesongen 2015 var det gjennomsnittlig totaltap på 4,3 %.

Etter beitesesongen 2015 ble det søkt om erstatning for tap av sau og lam fra totalt 297 saueprodusenter i Oppland. Dette utgjør om lag 25 % av alle besetningene i fylket. Erstatningskravet fra disse besetningene var på 5953 sau og lam. Dette er en nedgang fra året før, da 6149 dyr ble omsøkt som rovdyrdrept. 3307 av de omsøkte dyrene ble erstattet som drept av fredet rovvilt.

Kvoten for lisensfelling av jerv i Oppland fram til 15.2.2106 var 21 individer. Det ble felt 7 jerver. Rovviltnemnda ga oppdrag til SNO om forsøk på uttak av enkelt dyr i Skjåk, Lom, Vågå og Lesja kommuner i perioden 8 – 10. mars, med fokus på skadeområdet i Finndalen. Det ble brukt helikopter i fellingsforsøket, men på grunn av vanskelige sporforhold på fjellet lyktes det ikke å felle jerv.

Per 18.april er det registrert 4 ynglinger av jerv i Oppland/region 3, der alle er innenfor jervesonen (Lom, Lesja, Skjåk).

I rovviltregion 2 er det gaupe som er hovedutfordringen og området har kun mål om ynglende gaupe (12 familiegrupper). I beitesesongen 2015 var gjennomsnittlig tap på ca 3,5 %, noe som var lavere enn tidligere og skyldes klart et relativt stort uttak av gaupe under kvotejakt siste 2 år. Bestanden har vært over målet, til dels høyt over siden 2007. I de siste 3-4 årene har kvotene blitt satt så høyt at bestanden har gått noe ned. Det har resultert i mindre tap de siste 2-3 årene, og lå i fjor på vel 3,5 % totaltap. Enkeltpuskaper, som har skogsbeite i gaupeområder, har fremdeles uakseptable tap på over 30% lam. Kvotejakta i år resulterte i kun 20 gauper, noe som trolig ikke vil føre til ytterligere reduksjon av gaupestamma.

Det er ikke mål om ulv i region 3, men det har vært en økende tendens de siste årene med streifullv som kommer fra øst og vandrer gjennom fylkene på vei sørvestover. I 2015 var det sauetap til ulv både i Hallingdal, Midt-, Øst- og Vest-Telemark.

Rapporten «Ulv i Norge 15.4.2016» fra Rovdata en viser sterk økning i ulvetallet i landet (20-30 %). Dette kan føre til en økende mengde streifullv i området og dermed kunne gi økt tap av beitedyr.

Rovviltregion 5 Hedmark har tap på 6,29 %, der Trysil som den høyest rammede kommunen ligger på 16,8 %. Tapene har gått ned men dette må ses i sammenheng med at sauen er borte fra noen av de mest rovdyrutsatte områdene. Blant annet har 3 store sauebrukere flyttet sine dyr til utmarksbeite utenfor fylket, samt at flere har sauen kun på innmark, ifølge Hedmark Sau og Geit. Det har vært gitt raske fellingsløyver til jerv under sesongen 2015.

Tap av beitedyr til rovvilt i 2015 var fordelt slik: 32 % til jerv, 25 % til bjørn, 16 % til ulv og 2 % til ørn. I forhold til beitesesongen 2014 var det et mindre trykk av rovdyr på slutten av beitesesongen av både jerv og bjørn. Det var spesielt for sesongen 2015 at ulv gjorde sporadiske angrep utover et større beiteområde. Dette var i Nord-Østerdalen i midten av juli, der ulv over 2-3 dager tok enkelt dyr i flere besetninger.

Mattilsynet er frustrert over mangel på virkemidler. Tidlig nedsanking er sannsynligvis det mest effektive tiltaket for å få ned tapstallene i områder med mye jerv. Mattilsynet får likevel ikke bruke tidligere års tapstall og en risikovurdering for kommende beitesesong. Dette gjør det svært utfordrende å kunne komme med egnede virkemidler i tide. Vi har heller ikke fått noen definisjon/forklaring på hvordan begrepet «en akutt situasjon» skal forstås. I tillegg vises det til at det de siste 6 årene har vært flere ynglinger enn bestandsmål i rovviltregion 3. Dette mener Mattilsynet bør tillegges stor vekt før årets beitesesong, da blant annet flere av ynglingene er lokalisert i viktige beiteområder med historisk store tap (f.eks. Finndalen 2015).

Mattilsynet fører denne våren tilsyn hos sauebrukere som hadde over 10 % samlet tap under beitesesongen 2015. Resultatene fra disse tilsynene vil sammenfattes i en egen rapport i løpet av juni 2016, som en del av proaktivt kommunikasjonstiltak. De brukerne med høyest tap og lengst tapshistorikk vil følges opp tett av Mattilsynet under beitesesongen.

Mattilsynet deltar som observatør i møtene i rovviltnemndene i regionen, har samarbeidsmøter med både Fylkesmennene sine miljøvern- og landbruksavdelinger og SNO, samt fellesmøter med kommuner og beitelag.

Stor Oslo: Oslo, Akershus og Østfold

Tall fra organisert beitebruk viser at det ble sluppet 4867 sau og 7872 lam på utmarksbeite i regionen. Av disse ble det tapt respektivt 151 og 506 dyr. Tap av voksne sau var 3,10 % og tap av lam 6,43 %. I tillegg til disse tallene kommer de dyrene som ble tapt i Enebakk, ca. 50 dyr. Totaltapet var 5,16 %.

Tapene i regionen i 2015 skyldtes mest sannsynlig en eller flere vandrende ulver. Det er ingen stasjonære ulver eller ulveflokker i området. Det er vanskelig å forutse hvor ikke stasjonære ulver vil vandre et annet år. Det blir dermed ikke lett å foreta et risikobasert utvalg med tilsyn i besetninger som kan være utsatt for ulveangrep i beitesesongen 2016.

Vi har i de senere årene, spesielt etter at den nye retningslinjen kom, hatt fokus på forebyggende arbeid ved å formidle at saueierne skal være bevisst på beitedyktigheten til de dyrene som slippes på beite. Det er viktig at dyrene er i god kondisjon og i best mulig stand til å greie seg i utmarka.

Vi vurderer hendelsene og det arbeidet som ble satt i verk for å prøve å bøte på følgene av hendelsene, dit hen at rovviltforliket i region Stor-Oslo ble oppfylt etter sin intensjon.

Sør og vest: Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane.

Det er grunn til bekymring for situasjonen i Indre Sogn. Tap av sau til jerv påvirkes av hvor mange jerv som tas ut av SNO på ekstraordinært uttak på våren. Så langt i 2016 har SNO tatt ut 2 jerver, 1 tisper i Lærdalsområdet og 1 hann i Luster. Dersom det ikke blir tatt ut flere jerv på ekstraordinært uttak er det uvisst hvordan beitesesongen vil bli med tanke på tap. Vi vurderer at det er fare for tap til jerv også i 2016.

I Indre Sogn har jerven gjort skade hvert år de siste 10-15 årene. I disse årene har samhandling mellom næring, rovviltforvaltning og tilsyn tatt gode og konstruktive former, noe som har resultert i felles problemforståelse og rolleoppfatning. Det faktum at beitedyr skal prioriteres i hele region 1 har vært grunnlaget for dette gode samarbeidet.

Det er også gjort observasjoner av jerv lenger nord i Sogn og Fjordane, og det er derfor grunn til å frykte angrep også i Indre Nordfjord.

Når det gjelder andre store rovdyr er det ikke grunn til å tro at det vil oppstå høyere tap enn normalt.

På kysten av Hordaland, særlig fra Bergen og sørover, har det de siste årene vært store tap av sau til kongeørn. Særlig store tap har det vært i utegang-besetninger på Fitjarøyene.

Det viser seg at tapene knyttet til kongeørn flytter seg og følger etablering av hekkende kongeørnpar.

Det er fremdeles mye ørn i områdene langs kysten av Hordaland og det er grunn til bekymring for tap av lam til ørn. I tillegg tar ørnen voksne dyr i utgangsbesetninger i dette området hele året, men faren for tap er større på vår og forsommer da det er mange små lam som er særlig utsatt. Det ble utbetalt erstatning for 64 sau/lam tapt til kongeørn i Hordaland i 2015. Vi antar at mange ikke melder fra om tap til kongeørn.

Det har tradisjonelt vært lite tap til andre rovdyr i Hordaland, men det ble utbetalt erstatning for 54 sau/lam tapt til jerv i 2015. En jerv ble tatt ut i Ullensvang kommune i april 2016, om dette er antatt skadegjører er ukjent for mattilsynet. Dersom det er flere jerv i området antar vi at det er fare for tap til jerv også i 2016.

Tap til kongeørn er også et problem i Rogaland, særlig på øyene i Ryfylke og fra områder i Lund og Sokndal . Lokalt er det gjort vedtak i besetninger med utegangersau om at dyra må tas inn i forbindelse med lamminga og holdes under kontroll i forhold til angrep fra rovfugl.

Ut fra Mattilsynets beiteprosjekter er det grunn til å tro at kongeørn også står for en del tap i kommunene Bjerkreim , Egersund, Forsand og Hjelmeland. Erfaring fra beiteprosjekter tyder også på at produsenter som taper dyr ikke melder fra til viltforvaltningen. Forholdet mellom viltforvalter i kommunene og produsentene, varierer fra kommune til kommune, og samarbeidet fungerer ikke optimalt flere steder.

Vi vurderer at det er stor fare for tap til kongeørn i 2016

Det ble utbetalt erstatning for 51 lam tapt til jerv i fylket i 2015, det er observert spor i Suldal høsten 2015.

I Vest-Agder er det først og fremst ulv som har vært skadegjørere på beitedyr. Særlig i Vest Agder som tilhører rovviltregion 1 som er beiteprioritert område. I 2015 ble det erstattet til sammen 201 sau/lam som følge av tap til ulv. Vi antar at dette er streifdyr og at faren for tilsvarende hendelser vil kunne inntreffe også i 2016. Det ble skutt en ulv under jakt i januar 2016 i Flekkefjord, det er ukjent for Mattilsynet om dette er skadegjørere for tilfeller fra 2015. Det ligger ikke inne spor eller observasjoner av ulv så langt i 2016 i Vest Agder (rovbase.)

Gaupe har også tatt en del dyr i Agder-fylkene, men lisensjakt på gaupe synes å fungere bedre enn lisensjakt på jerv. Viltforvalter i mener at rovviltproblematikken er økende i Agder-fylkene.

Region Midt: Møre og Romsdal, Trøndelag.

Generelt kan en si at i yngleområdene for store rovdyr har beitenæringen fortsatt å tilpasse seg situasjonen, men det er likevel uakseptable tap i mange besetninger. I prioriterte beiteområder rapporteres det fortsatt om gjentakende tilfeller med uakseptable tap i enkelte besetninger, og det er opprettet kontakt med lokale og regionale landbruks- og miljømyndigheter med tanke på å finne årsaker og mulige tiltak. Vi har sett noe nedgang i tap i områder som har fått status som prioriterte beiteområder, og spesielt i de årene det har lyktes å ta ut skadegjørere i forkant av beitesesongen. Uttak av tre jervetisper i Surnadal/Sunnadal vinteren 2014/2015 har gitt reduserte tap, og det meldes om positiv utvikling i saueholdet i disse områdene.

Deler av tapene settes i sammenheng med manglende uttak av skadegjørere. Lisensfelling og kvotejakt skal være det viktigste tiltaket for å regulere bestandene av jerv og gaupe, som har ligget over bestandsmålet i region 6. Kvoten for gaupe på 30 ble tatt ut under jakta i 2016, mens det bare ble tatt ut 10 jerv av en kvote på 26. Også i år er det foretatt noen ekstraordinære uttak av jerv i etterkant av lisensfellingsperioden der lisensfelling ikke har gitt forventet resultat. Det blir likevel snakk om uttak av relativt få individ og resultatet blir et større antall jerv enn det som er nødvendig for å nå bestandsmålet.

Rovviltforvaltningen har signalisert en tydeligere differensiert forvaltning som medfører strengere krav for uttak av skadegjørere i områder med yngling. Rovviltnemnda i region 6 har så langt ikke gjennomført en gjennomgang av status for de ulike områdene i lys av denne situasjonen. I forvaltningsplanen er byrdefordelingsprinsippet lagt til grunn, og det fører etter Mattilsynets mening til unødig lidelse for et stort antall beitedyr. Avdelingene ser ikke ytterligere beiterestriksjoner som et hensiktsmessig virkemiddel, og føler seg maktesløse så lenge det ikke er mulig i større grad å skille beitedyr og rovvilt.

Mattilsynet fører et risikobasert tilsyn med besetninger som har ekstraordinært tap på beite over flere år. Det prioriteres å føre tilsyn i perioden like før beiteslipp. Inspeksjonene viser jevnt over få avvik. Det vil i 2016 fokuseres på tidlig nedsanking der det kan redusere tap til jerv. Mange av avdelingene melder om stor frustrasjon foran nok en beitesesong der det kan forventes store lidelser uten at det oppleves som mulig å gjøre noe med situasjonen. Mange av saueholderne har allerede satt i verk tunge forebyggende tiltak og beiteperioden er redusert til et minimum. Selv innenfor rovdyravvisende gjerder oppleves det store tap. Det rapporteres om store velferdsmessige problemer knyttet til hold av sau i gjerder, som gir seg utslag i blant annet dårlig tilvekst. Mange saueholdere gir opp, spesielt i yngleområder for bjørn og jerv, der omstillingsmidler

er brukt som virkemidler for å redusere tap ved å fjerne beitedyra. Også i 2016 er det flere søknader om omstilling fra saueiere i Nord-Trøndelag til behandling hos Miljødirektoratet. I mange tilfeller ser vi tydelig skadeforskyvende effekt av slike virkemidler, ved at tapene hos andre dyreholdere øker tilsvarende, eller at tapene i tamreindriften øker.

Region nord: Nordland, Troms og Finnmark

I Nordland slippes det mellom 210.000 og 220.000 dyr på utmarksbeite hver sommer. I henhold til OBB ble det beiteåret 2015 sluppet ca 155 000 sau på beite, fordelt på 64 beitelag. Ca 12 000 av disse ble borte på beite. Dette utgjør en tapsprosent på sau på 4,6 %, på lam 9,5 % og på sau og lam en tapsprosent 7,7 %. I 2014 lå gjennomsnittstapet på 7,3 %.

Rovvilttapene har gått ned i alle kommunene hvor det har vært store tap de siste årene. Også i noen av de store sauekommunene har tapene gått ned, men fortsatt er det flere beiteområder som har svært store tap, og hvor rovvilt kan sannsynliggjøres som viktigste tapsårsak. I både Vefsn, Saltdal og Ballangen er det enkeltbesetninger som får erstattet over 20 % av besetningen til rovvilt, mens de største tapene er i Hattfjelldal og Saltdal, hvor det erstattes henholdsvis 564 og 450 dyr. Det er hovedsakelig dokumentert tap til jerv i kommunene Ballangen, Hamarøy/Steigen, Meløy/Gildeskål og Vefsn.

Tap til kongeørn er i 2015 i hovedsak påvist på indre strøk av Nordland, med unntak av mange sau tatt av kongeørn i Bindal. I Lofoten/Vesterålen er det ikke påvist tap til kongeørn i 2015. Beitesesongen 2015 var det 10 beitelag i Nordland med over 10 % totaltap av sau og lam. Beitelagene ligger i Salten, Vefsn, Ofoten og Rana. Tapsprosenten for lam på over 20 % i beitesesongen 2014 finner vi i fire beitelag, mens vi finner tapsprosent på søyer på over 6 % hos tre beitelag.

Bestandsmålet for jerv i Nordland er 10 årlige ynglinger. Fylket ligger noe over bestandsmålet. Det er felt til sammen 10 jerv i Nordland siden forrige beitesesong. Av disse ble 3 felt i Rana, 4 felt i Saltdal Øst og 1 i Saltdal Vest og 2 i Gildeskål. Lisenskvoten var på 16 jerv, hvorav 8 tisper. Det vurderes fortløpende ekstraordinære hiuttak i enkelte områder i Nordland.

Yngleregistreringen for 2015 er ikke ferdig, men det ligger foreløpig an til at vi kommer rundt bestandsmålet. Det er foreløpig registret fire dokumenterte/antatte ynglinger, hvorav tre ligger i prioritert jerveområde (Rago i Sørfold, Saltdal Øst, Indre Tysfjord). Også i år er det yngling i Solvågind-området på østsiden av Saltdal. Ynglingen ligger i grenseområdet mellom prioritert beiteområde og prioritert jerveområde. Saltdal kommune har søkt om uttak.

I tillegg er det fire «hot-spots», hvorav to ligger innenfor prioritert jerveområde ved Storakersvatnet i Rana og ved Bjøllådal/Stormdal i Rana. Den ved Storakersvatnet ligger nært kalvingsland for rein. En ligger på grensa mellom prioritert beiteområde og jerveområde i Okstindområdet i Hemnes og en ligger innenfor prioritert beiteområde i grenseområdene mellom Gildeskål og Beiarn.

I Troms varierer tapene til dels ganske mye mellom beitelag, men også mellom enkeltbesetningene innenfor samme beitelag. Men det er mange beiteområder med for høye tap av sau og lam, også beiteområder hvor tapsårsakene kan være sammensatte. Her kan tiltak rettet direkte opp mot enkeltbesetninger være positivt.

Det er risiko for tap av sau til jerv i enkelte beiteområder, spesielt områder som grenser opp mot rovviltsoner.

Slik Mattilsynet i Region Nord vurderer det er det svært positivt at det er felt gaupe i Kåfjord/Lyngen-området med tanke på risikoen for tap av sau.

Tap til bjørn var i 2015 et problem i Bardu og vil det vil nok være en forhøya risiko for tap av sau til bjørn i Indre Troms også beitesesongen 2016.

Finnmark

I henhold til OBB ble det beiteåret 2015 sluppet 16 000 sau og lam på beite, fordelt på 9 beitelag. Av disse ble ca 1 250 sau borte på beite. Dette utgjør en tapsprosent på 8,3 % på sau, 7,8 % på lam og 8 % på sau og lam.

Beitesesongen 2015 var det to beitelag i Finnmark med over 10 % totaltap av sau og lam, Neiden Beitelag i Sør-Varanger og Klubvik Beitelag i Nesseby.

Med hilsen

Torunn Knævelsrud
Seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

Norsk Sau og Geit

Norges Bondelag

Miljødirektoratet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Postboks 104

Postboks 9354

Postboks 5672 Sluppen

Øvre vollgate 9

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref.:

Vår saksbehandler:
Jon Arne Leirvik

Unntatt offentlighet jf

Arkivkode:
16/00962-2

Dato:
18.05.2016

Anke på vedtak om ekstraordinært uttak av jerv i Hemnes kommune

Etter å ha vært i kontakt med reineier Helge Anti, i Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt, angående jerveaktiviteten i reinkalvingsområdene deres, har vi fått beskjed om at søknaden om ekstraordinært uttak av jerv i og rundt Okstindmassivet i Hemnes kommune er avslått. Vi har besluttet å anke vedtaket fra dere, da vi mener vedtaket fattet på feil grunnlag.

Det er en helt uholdbar situasjon, for reineierne, i det området reinkalvingen foregår. Jeg er blitt fortalt at dere ikke ønsker å ta ut flere jerv i Nordland fordi den årlige ynglingen ikke er stor nok, det er dokumentert fire ynglinger og antatt fire ynglinger, målet er ti ynglinger for Nordland. I 2014 og 2015 var det dokumentert tretten ynglinger hvert år, det regnes alltid ut et gjennomsnitt for de tre siste årene, allerede nå er dette snittet på ti årlige ynglinger, dokumentert.

Kvoten på lisensfelling av jerv 2015/2016 var på 16 jerver, det er nå felt 12 jerver med det ekstraordinære uttaket. Det er 4 jerver igjen av den opprinnelige kvoten, disse bør tas ut ifølge «rovdyrforliket». Det er til nå ikke tatt ut jerv sør for Mo i Rana, ifølge Rovbasens innsynsløsning. Går ut fra at denne basen er oppdatert hver dag, slik at den kan brukes av oss i slike saker.

Vi ønsker med dette at det gjennomføres ekstraordinært uttak av jerv i og rundt Okstindmassivet. Et slikt uttak må gjennomføres av SNO, for å sikre at ikke ynglende tisper blir avlivet fra ungene.

Bakgrunnen for saken er at reineierne i området, som har reinkalving i Simaklubben dette året, har vært plaget av stor aktivitet av jerv i og rundt flokken. De har hatt utvidet tilsyn i kalvingen. Reineierne i området har tre til fire personer på tilsyn i området under hele kalvingen, for å avgrense rovdyrskader. Det er pr. nå funnet en reinkalv som er tatt av jerv, denne er kontrollert av SNO. Det ble i tillegg funnet et kadaver til som høyst sannsynlig også er tatt av jerv, SNO kan ikke bekrefte at den er tatt av jerv, men kalven ble funnet i jervesporet og var uten hode. Forstyrrelser av simlene i kalvingstider, forårsaket av jerv, kan føre til tap av kalv til andre predatorer som blant annet kongeørn. Det er funnet tre kalver tatt av ørn i området.

Området der kalvingen foregår, Simaklubben og Bryg fjellet, er merket som kalvingsområde i reindriftskartet. Området rundt Okstindan er regnet som forvaltningsområde for jerv. Det er ikke forenelig å ha forvaltningsområde for jerv og kalvingsområde for rein så nært. Hvis det ikke blir gjort uttak nå, kan skadene bli uholdbare for reineierne i området denne sesongen.

Med vennlig hilsen

Jon Arne Leirvik
Rådgiver
Enhet tekniske tjenester

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.